

Aan: gemeenteraad De Ronde Venen

25 mei 2021

Geachte leden van de gemeenteraad,

U bespreekt vanavond en morgen een belangrijk onderwerp: de zoektocht naar gebieden om de energietransitie te realiseren. De zoektocht naar geschikte locaties is niet eenvoudig en zal altijd een ingrijpend effect hebben op het landschap. Dit is onvermijdelijk maar noodzakelijk om klimaatverandering te beperken. Wij, Natuurmonumenten, het Utrechts Landschap, de Natuur en Milieufederatie Utrecht en Landschap Erfgoed Utrecht, zijn voorstander van duurzame energieopwekking. Echter de opwekking van duurzame energie mag nooit ten koste gaan van de biodiversiteit en we vragen u de meest bijzondere landschappen te beschermen. Daarom vragen we u een aantal zoeklocaties te schrappen en te beperken tot een kleiner areaal en te besluiten tot meer clustering van duurzame energie.

Geen wind en zon binnen natuurnetwerk Nederland (NNN) en weidevogelkerngebieden

We zijn blij dat het natuurgebied Botshol wordt uitgesloten van duurzame energie. Dit is een uniek en internationaal beschermd Natura2000 gebied en van zeer groot belang voor tal van moerasvogels zoals purperreiger, lepelaar, aalscholvers en weidevogels zoals grutto's en Kievit. Het is terecht dat dit als zoekgebied wordt uitgesloten. Het is eveneens terecht dat de Vinkeveense plassen worden uitgesloten als zoekgebied.

Echter, er zijn binnen uw gemeente meer gebieden van essentieel belang voor de natuur. In de beleidsnota wordt gesteld dat er een zachte beperking is voor opwekking van duurzame energie binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en de weidevogelkerngebieden. Het NNN is de ruggengraat van de nationale natuur en essentieel voor robuuste natuur in Nederland. Om die reden is de NNN ook wettelijk beschermd. Dit is geen zachte beperking, maar een harde belemmering voor het plaatsen van windmolens en zonnepanelen. De natuurgebieden zijn het leefgebied van zeldzame dieren en planten. Met name voor weidevogels en watervogels zijn deze gebieden van groot belang en juist deze vogels zijn zeer gevoelig voor verstoring door windmolens. De vogels kunnen direct het slachtoffer van een aanvaring met een windmolen, maar belangrijker nog is de verstoring waardoor de vogels grote gebieden rondom de windmolens gaan vermijden. Ook kunnen routes tussen slaap- en foerageerplaatsen worden doorbroken. Hierdoor is het negatieve effect op de vogels merkbaar in een veel groter gebied rondom de windmolens.

Windmolens plaatsen in of aan de randen van weidevogelgebieden, gaat voorbij aan de ruimere omstandigheden waarin vogels floreren. Een vogel maakt gebruik van een veel grotere omgeving voor rust, voedsel en nestgelegenheid. Dat is juist in uw gemeente de combinatie van natuurgebieden als de Waverhoek, Nellestein en Botshol in combinatie met omliggende agrarische gebieden als de Waardasackerpolder, De Ronde Hoep, Groot Mijdrecht Oost en West, het Gein zuid en noord, enzovoorts.

Zonnepanelen hebben een ander effect. Onder en naast zonnevelden is wel ruimte voor planten, insecten en kleine zoogdieren en vogels. Echter, de moerasvogels en weidevogels zullen deze gebieden vermijden. De zonnepanelen zijn bovendien een potentiële schuilplaats voor roofdieren als de vos, waardoor in een wijde omgeving de kwaliteit van het gebied voor met name weidevogels afneemt. Zonnevelden dienen buiten het NNN en weidevogelkerngebieden geplaatst te worden, in overeenstemming met de gedragscode Zon op land¹.

Wij vragen u met klem om alle gebieden binnen het Natuurnetwerk Nederland en alle weidevogelkerngebieden uit te sluiten als zoekgebied.

Voorkom aantasting cultuurhistorisch waardevol landschap

Het landschap van uw gemeente is zeer waardevol, vanwege de openheid en grootschaligheid. Het beleidsvoorstel noemt zeer veel zoekgebieden die opeenvolgend onderzocht kunnen worden. We maken ons zorgen over het grote aantal zoekgebieden dat is aangewezen, waarbij er mogelijk een groot oppervlak benut gaat worden voor wind of zon. Dit kan leiden tot een 'hagelslag' van windmolens en zonnepanelen uitgestrooid over het landschap. Onze voorkeur gaat uit naar een geclusterde plaatsing van windmolens en zonnevelden, daar waar de ecologische waarden het toelaten. De beste locaties vanuit landschap dienen te worden onderzocht op een bovengemeentelijke schaalniveau in een MER onderzoek.

De meest waardevolle cultuurhistorische landschappen verdienen bovendien extra zorgvuldigheid. We zijn blij met de aangenomen motie om windmolens binnen de Stelling van Amsterdam uit te sluiten. Maar ook de plaatsing van zonnepanelen binnen de Stelling van Amsterdam (UNESCO wereld-erfgoed) zal een negatieve impact op het landschap hebben. Eveneens hebben wij zorgen over plaatsing van windturbines en zonnepanelen in de nabijheid van de drie poldermolens in uw gemeente, hier dient rekening gehouden te worden met de molenbiotoop². We noemen ook het historische kasteelcomplex Loenersloot in de gemeente Stichtse Vecht, deze grenst direct aan uw gemeente. Plaatsing van windturbines nabij de grens met het kasteelcomplex is onwenselijk.

¹ Zie <https://www.natuurmonumenten.nl/nieuws/natuurmonumenten-steunt-gedragscode-zon-op-land>

² Zie www.molenbiotoop.nl

Zorg voor gezamenlijke planvorming met de buurgemeenten en twee provincies

Zoeken naar locaties voor windmolens en zonnepanelen is een bovengemeentelijke opgave. Het landschap houdt niet op bij de gemeentegrens. Vogels en andere dieren zien geen gemeente- of provinciegrens. Daarom is de RES als instrument bedacht om te zorgen voor een gezamenlijke kaart met zoeklocaties. Echter is de RES voor de regio U16 nog niet gepresenteerd en de naaste burens Ouder-Amstel en Amsterdam vallen onder de RES regio Noord-Holland Zuid. De drie gemeenten zoeken allen naar locaties aan de randen van haar gemeentegrens en provinciegrens. Rond het knooppunt van de A9/A2 zien wij een zorgelijk grote concentratie van zoeklocaties voor windmolens ontstaan. Dat is op een cruciale verbinding in het Natuur Netwerk Nederland, en op een van de drukste vliegroutes van vogels.

In theorie zijn locaties langs grote infrastructuur zoals de A2 of het Amsterdam Rijnkanaal een geschikt zoekgebied. De verstoring is hier al groot en mogelijk is er ruimte voor een beperkt aantal windmolens of zonnepanelen. In de praktijk zijn de effecten echter groter dan het ruimtebeslag op de locatie zelf. Wellicht dat er aan de oostkant van de A2 of langs het kanaal mogelijkheden zijn, dit dient zorgvuldig onderzocht te worden op effecten in de wijde omgeving. Wij vragen u een gezamenlijk plan te maken voor zon en wind rondom dit knooppunt, samen met de buurgemeenten en beide provincies.

Tot slot

Wij vragen u alle locaties binnen het NNN en binnen de weidevogelkerngebieden uit te sluiten voor plaatsing van windmolens of zonnepanelen. Dan kunt u samen met uw buurgemeenten de zoektocht richten op locaties waar natuur en landschap het minste schade ondervinden. Voor een nadere toelichting kunt u contact met ons opnemen, zie gegevens hieronder.

Met vriendelijke groet,
Mede namens het Utrechts Landschap, Natuur en Milieufederatie Utrecht en
Landschap Erfgoed Utrecht

A. Bak
Gebiedsmanager Natuurmonumenten Vechtplassen

Contactpersoon

Claudia van Holsteijn, c.vanholsteijn@natuurmonumenten.nl en 06-12987823